

projektides vahetatakse ligi kümme protsenti taimedest hoolduse käigus välja, see on päris ressursimahukas ja kulukas. Kokkuvõtlikult, peab olema nii hooldatud alasid kui ka looduslikke paiku, kus elurikkus saaks tekkida.

Maastikuarhitektuur on ka ise suure jalajäljega ...

Jah, ma olen ka sellele mõelnud ning projektide tegemisel püüame maksimaalselt rohekeskkonda säilitada. Proovime, kus võimalik, taaskasutada nii ehitus- kui ka taimmaterjali. Näiteks Tallinna botanikaaias on meie kujundatud sõnajalgade org, kus kasvavad põhiliselt ehitusplatsidelt päästetud taimed.

Kui rääkida ehitusmaterjalide taaskasutusest, siis näiteks Narva-Jõesuu promenaadi ehitamisel kasutasime ära vana rannahoone vundamendi ja plaadistuse, mis olid väga kaunid. Ka vanad piirded tegime korda, kuigi see tekitas tellijas esialgu mõningast võõristust. Siin on jälle küsimus, kus ja kui palju – kõik peab olema väga konkreetse kontekstis. Korrastatud ruumi peab ka ikkagi olema, küsimus on korrastatuse astmes ja ulatuses. Äkki on tasakaal nii, et maal on korrastatud ruum viis meetrit ümber maja ja siis algab looduslikum, linnas on korrastatud ruumi ulatus pisut suurem.

Digitaliseerimine on toimunud kõikides valdkondades. Arhitektuuris on üle mindud BIM-projekteerimisele ja varsti peaks ilmselt iga istik olema 3D-mudel. Julgen väita, et digioskuseid vallata ja hallata ei ole lihtne. Käsitsi joonistamine ja maketi ehitamine pole enam iseene-sestmõistetavad.

Kui lahendus on ühel hommikupoolikul käsitsi valmis joonistatud, siis pannakse seda nädal aega arvutisse. Arvuti aga kiirendab tööd, kui on vaja teha muudatusi, parandusi, täiendusi.

Tegime koos Esplan OÜga Zaha Hadidi arhitektide kavandatud Rail Balticu Ülemiste terminali projekti. Loominguline osa oli üsna väike, kogu lahendus oli 3D-mudel. Nii palju, kui üldse olla saab. See, mis praegu meie linnaruumis toimub, tulenebki osaliselt sellest, et käe tunnet on vähe. Inimlik mõõtkava kannatab.

Tihti tehakse endale monumente. Ei taheta samastuda ümbritsevaga, vaid eristuda ilma konteksti jälgimata.

Asjal on veel üks külg. Tallinna lauluväljaku ideekonkursist võtsime osa koos 3+1 arhitektidega. Meil, maastikuarhitektidel, ei olnud selliseid võimsaid arvuteid ega vastavaid visualiseerimisprogramme, meil poleks ilma koostööta olnud võimalustki sellel võistlusel osaleda. Tekib küsimus, kas kõigil on vaja nii võimsat arvutiparki. Kas osad jäävadki seetõttu konkurentsist eemale?

Teie töid iseloomustab väga hea kvaliteet, just materjali kasutamise poolest. Kuidas tagada maastikuehituse

kvaliteet? Tihti tunnen, et loodusliku materjaliga töötades peaks seda ise kasvatama ja katsetama, et tõeliselt tunda, kuidas üks või teine taim eri kasvukohtades toime tuleb.

Koduaias katsetamine ei oleks piisav, sest linnaruumi istutatav materjal satub teise keskkonda. Seda kasutatakse kordades intensiivsemalt ja tema eest hooldatakse kordades vähem. Kvaliteedi aitavad tagada kogemused, mis tulevad aastatepikkuse katsetamisega. Samuti on kvaliteedi taga usaldus ning koostöö tellija, projekteerija ja ehitaja vahel. Praktika on kõige olulisem. Kvaliteet on mõneti ka ägeda võitluse tulemus. Me muutume teatud mõttes oma eriala kretiinideks. Kvaliteet tuleneb sellest, et oleme pidevalt kohal.

Ka töö inimestega on väga oluline. Näiteks Männi pargi kavandamise ajal tegime kohalikele elanikele kümneid tutvustusi ja nõupidamisi.

Teie töödes on ka kontekstitundlikust. Tajuda on suur kogemus muinsuskaitseobjektidega.

Mind haris ja mõjutas kümme aastat töötamist ehitusmälestiste projekteerimise instituudis koos väga entusiastlike ja tarkade ajaloolaste-uurijatega.

Näiteks Vastseliina piiskopilinnuse väliala korrastamise projekt oli muinsuskaitse mõttes kõrgpilotaaz, väga eriline protsess. Seda projekti võib iseloomustada ütlusega „mida vähem, seda parem“. Linnuse territoorium oli arheoloogias mõttes ülitundlik, kaevetööd sisuliselt välistatud.

Eesmärk oli linnus maastikus esile tuua, et inimesed leiaksid selle kün-gaste ja metsade vahel üles. Kompleksi väljalagustamine oli seega ülioluline. Samas pidi lahendus olema delikaatne. Piiskopilinnuse kabeli lugu on seotud helendava ristiga ja selle me sinna ka kavandasime, et see hakkaks juba kaugelt palveränduritele silma. Tahtsime haakumise tõttu kindlasti kasutada roostekarva corteni terast, mida kasutati palverändurite maja juures. Meie eesmärk oli luua ühtne tervik.

Soovisime tornide ja kabeli põhjapinda eksponeerida ning markeerisime need maapinnal. Müürid, mis olid seinest säilinud, jäidki põrandat ümbritsema ja markeerivad kabeli säilinud kehandid.

Sattusin sel talvel Vastseliina, kui kabelis mängis õrn muusika. See oli väga hõrk elamus.

Reidi tee on Tallinnas tohutu avaliku ruumi projekt. Teie projekteeritud väliruum nomineeriti maastikuarhitektide liidu 2021. aasta preemia. Palun rääkige sellest projektist ja projekteerimisprotsessist.

Reidi tee ehitamisega me, linlased, kaotasime midagi, aga võitsime ju ka. Me saime 13 hektarit mereparki, seda küll aktiivsesse liiklusruumi. Reidi tee sai nii palju kriitikat, õigustatut ja vähem

õigustatut. Osaliselt nõustun sellega, aga tegelikult seda ruumi ju kasutatakse. Inimesed jalutavad linnast mere äärde, teevad seal sporti, naudivad päikeseloojangut. Seda ruumi oli vaja korrastada ja organiseerida. Eriti väärtuslik oli see, et linlased, kes olid esialgu tulisele promenaadi vastu, liitusid hiljem taimede istutamisega. Praegu tulevad nad mulle vastu ja küsivad näiteks, miks seda või teist taime tagasi lõigatakse. Nad hoiavad silma peal. See on nende park.

Mida ma ise tundsin? See oli väga kiire, väga intensiivne ja väga võitlusrohke projekteerimisprotsess. Oleks tahtnud rohkem aega, projekti lõpplahendust puhastada. Tegelikult peaks ruumi kavandamisel jääma aega ka settimiseks, et üleliigsest loobuda. Projekt on valmis siis, kui sealt enam midagi ära võtta ei saa. Aga seda aega ei olnud. Viimasel hetkel, kui projekt oli põhimõtteliselt valmis, selgus, et sinna tuleb Eesti suurim sademeveepumpla ja suured ventilatsioonikorstnad. Siis me küll mõtlesime, et kui nad tulevad, siis olgu vähemalt ilusad! Võtsime punkti skulptor Kalle Pruudeni, kes juhendus meie visioonist – ventilatsioonikorsten kui allveelaeva periskoop – ja mõtles välja linnaskulptuurid.

Reidi tee projekteerimise ajal otsisime kandvat lugu. Kui saime meremuuseumilt näituse „100 laeva“ paberlaevade skulptuurid ja merenduse teemadega tekstid stendidele, siis oli küll heureka!-moment. Naljaga pooleks ütlen, et Reidi tee väliruum on justkui meremuuseumi laiendus, selle väliekspositsiooni ala. Inimesed jalutavad, vaatavad, loevad koha kohta. Mere põhjas olevate laevavrakkide lugu, Härjapea jõe lugu jne. Seda väliekspositsiooni võiks pikendada kuni Piritani välja. Tegelikult on meil potentsiaal rajada 30 kilomeetrit pikk jalutatav ja mitmekesine rannapromenaad Miidurannast Tabasaluni.

Teie ampluaa on hästi lai, alustades jaapani aiaga Kadrioru pargis ja lõpetades Reidi teega. Kas mõni projekt on teile eriti südamelähedane olnud? Mispärast?

Loomingus on hädavajalikud kolm komponenti: missioon, kontseptsioon ja kompositsioon. Mul oli missioon võtta osa Tallinna lauluväljaku ruumilise tervikvisiooni ideekonkursist. Mõtlesin, et kui me sellel võistlusel ei osale, siis me pole maastikuarhitektuuri büroo.

Meile sattus kätte Viljandi kultuuriakadeemia uuring Eestimaa kiigekultuurist. 300 aastat tagasi sai see kultuur mõisatest alguse ja XIX sajandiks oli igas külas oma kiigepiis. Koguneti kiigele, kiikuda võidi terve päev, lauldi ning mängiti kiigemänge. See oli meie laulupidude alus. XIX sajandi lõpus kasvatas kiikumisest välja esimene laulupidu. Sellest sai meie võistlustöö kandev kontseptsioon, mis viiski meie ühistöö arhitektuuribürooga 3+1 võiduni. Lauluväljaku telg on meie nägemuses triibuvaip,

Valik Kersti Lootuse ja Lootusprojekti tehtud töödest

Pärnu rannapromenaad, 2006
Pärnu Vallikäär park, 2011
Haapsalu rannapromenaad, 2010
Haapsalu linnusehoovi temaatiline erikujundusega mänguväljak, 2008.
Teostasid Tartu kõrgema kunstikooli lõpetajad. Praeguseks lammutatud.
Narva-Jõesuu promenaad, 2014
Kohtla-Järve rahvapark
Narva lossipark, 2008
Kadrioru pargi rekonstrueerimisprojektid
Jaapani aed Kadrioru pargis, 2011
Maarjamäe lossi väliala, 2017
Vastseliina piiskopilinnuse väliala, 2018
Kuberneri aed Toompea lossi kõrval, 2020
Kitseaed Tallinna vanalinnas, 2019
Reidi tee, 2019
Keila keskpark, 2020
Männi park Tallinnas, 2019

mis saab alguse mere äärest ja mäe pealt ning juhivad rahva laululavale. See telg ühendab kaks tugevat maastikuelementi: mere ja mäe. Lauluväljakut aga ümbritseb rada, mis on kiige tee ehk siis laulupidude tee, kus on kiiged ja kiigemängud, nii nagu kiigepiisil paarsada aastat tagasi.

Kuna tegemist oli visioonikonkursiga, mille alusel hakatakse detailplaneeringut koostama, siis lõpptulemuseni on veel pikk tee. Ma unistan, et meie visiooni rakendatakse ning see võetaks edasise projekteerimise aluseks. Mulle tundub, et eriti paremini ei saa, sest me jõudsime välja laulupeo narmasjuures-tiku ja väga sügava kontseptsioonini.

Te lähtute oma loomingus seega missioonist, kontseptsioonist ja kompositsioonist. Kas on veel midagi märkimisväärset?

Kindlasti ka funktsioon, esteetika ja ökonoomia, sealhulgas ka jalajalg loodusele.

Oluline on suurendada parkide õppefunktsiooni. Näiteks Männi pargis kasvavad kaitsealused nõmmelgid, seal elavad metsakuklased jne. Tahtsime näidata, et männid ja nende all olev kooslus on erilised ning seda ei tohi tallata. Just selleks läbib parki tõstetud tee, et kaitsta seda tallamisõrna kooslust ja kaitsealuseid nelke.

Hädavajalik on laste loodusteadlikkust tõsta. III ja VI klassi õppekavas on ka linnapargi teema ja me teeme 32. keskkooliga koostööd, et linnaparki ja selle olemust tutvustada ning loodust lastele lähemale tuua. Taolist õppekavast lähtuvat õpet võiks läbi viia kõigis Tallinna parkides.

Näiteks Hirvepargis on puudel nimesildid. Neid tuleks panna ka teistesse parkidesse, see aitab teadlikkust tõsta.

Järg pöördel.